YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (ensimmäinen jaosto)
22 päivänä marraskuuta 2001 *

Asiassa C-80/01,

jonka Tribunal d'instance de Châteauroux (Ranska) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Michel SARL

vastaan

Recettes des Douanes,

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan a ja b kohdan (joista on muutettuina tullut EY 3 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta), valmisteveron alaisia tuotteita koskevasta yleisestä järjestelmästä sekä näiden tuotteiden hallussapidosta, liikkumisesta ja valvonnasta 25 päivänä helmikuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/12/ETY (EYVL L 76, s. 1) johdanto-osan ensimmäisen perustelukappaleen ja 3 artiklan 2 kohdan sekä kivennäisöljyjen valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta 19 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/81/ETY (EYVL L 316, s. 12) johdanto-osan kuudennen ja kahdeksannen perustelukappaleen tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit L. Sevón ja M. Wathelet (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: R. Grass,

ilmoitettuaan ennakkcratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle aikovansa ratkaista asian työjärjestyksen 104 artiklan 3 kohdan mukaisella perustellulla määräyksellä,

kuultuaan EY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklassa tarkoitettujen osapuolten mahdollisesti esittämät huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Tribunal d'instance de Châteauroux on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 26.1.2001 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 16.2.2001, EY 234 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan a ja b kohdan (joista on muutettuina tullut EY 3 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta), valmisteveron alaisia tuotteita koskevasta yleisestä järjestelmästä sekä näiden tuotteiden hallussapidosta, liikkumi-

sesta ja valvonnasta 25 päivänä helmikuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/12/ETY (EYVL L 76, s. 1) johdanto-osan ensimmäisen perustelukappaleen ja 3 artiklan 2 kohdan sekä kivennäisöljyjen valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta 19 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/81/ETY (EYVL L 316, s. 12) johdanto-osan kuudennen ja kahdeksannen perustelukappaleen tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty polttoaineiden kauppiaana toimivan Michel SARL:n ja Recettes des Douanesin välisessä riita-asiassa, joka koskee kyseisen yhtiön suorittaman sisäisen polttoaineveron (jäljempänä Tipp-vero), jota se ei ole voinut vyöryttää sen asiakkaiden jätettyä laskut maksamatta, palauttamista.

Yhteisön lainsäädäntö

3 Perustamissopimuksen 3 artiklan a ja b kohdassa määrätään seuraavaa:

"Edellä 2 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisön toimintaan sisältyy tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin ja siinä määrätyssä aikataulussa:

a) tavaroiden tuontiin ja vientiin kohdistuvien tullien ja määrällisten rajoitusten sekä muiden vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden poistaminen jäsenvaltioiden väliltä;

b) yhteinen kauppapolitiikka."

4 Direktiivin 92/12/ETY johdanto-osan ensimmäisen perustelukappaleen mukaan "sisämarkkinoiden toteuttaminen ja toiminta edellyttävät tavaroiden vapaata liikkuvuutta, valmisteveron alaiset tavarat mukaan luettuina".

5 Direktiivin 92/12/ETY 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tätä direktiiviä sovelletaan yhteisön tasolla seuraaviin asiaa koskevissa direktiiveissä määriteltyihin tuotteisiin:

— kivennäisöljyt,

— alkoholi ja alkoholijuomat,

— valmistettu tupakka.

2. Edellä 1 kohdassa mainituista tuotteista voidaan erityistarkoituksiin kantaa myös muita välillisiä veroja, jos näiden verojen kannossa noudatetaan valmisteverojen ja arvonlisäverojen veron perusteen määräämistä, laskentaa, verovaateen täytäntöönpanokelpoisuutta ja valvontaa koskevia verotussääntöjä."

6 Direktiivin 92/12/ETY 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Edellä 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tuotteet ovat valmisteveron alaisia niitä 2 artiklassa määritellyllä yhteisön alueella tuotettaessa tai niitä tälle alueelle tuotaessa.

'Valmisteveron alaisen tuotteen tuontina' on pidettävä tuotteen saapumista yhteisön alueelle, mukaan luettuna saapuminen 2 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa säädetyissä poikkeuksissa tarkoitetuilta alueilta ja Kanaalisaarilta.

Jos tuote sen saapuessa yhteisön alueelle asetetaan yhteisön tullimenettelyyn, tuotteen tuonnin on kuitenkin katsottava tapahtuvan silloin, kun yhteisön tullimenettelyä lakataan soveltamasta tuotteeseen."

7 Direktiivin 92/12/ETY 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Valmisteverovaade tulee täytäntöönpanokelpoiseksi, kun tuote luovutetaan kulutukseen tai kun todetaan hävikkejä, joista on kannettava valmisteveroa 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Valmisteveron alaisten tuotteiden kulutukseen luovuttamisena on pidettävä sitä, että:

a) niihin lakataan soveltamasta väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmää, myös sääntöjenvastaisesti;

b) niitä valmistetaan väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmän ulkopuolella, myös sääntöjenvastaisesti;

c) ne tuodaan maahan muutoin kuin väliaikaisesti valmisteverottomina, myös sääntöjenvastaisesti.

2. Valmistevero on kannettava niiden verovaateen täytäntöönpanokelpoisuutta koskevien edellytysten ja määrien mukaisina, jotka ovat voimassa täytäntöönpanokelpoisuuden alkaessa siinä jäsenvaltiossa, jossa tuote luovutetaan kulutukseen tai hävikit todetaan. Valmistevero on kannettava ja perittävä kunkin jäsenvaltion määräämien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jäsenvaltioiden soveltaessa samoja veron kantoa ja perintää koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä sekä kotimaisiin että muista jäsenvaltioista tuotaviin tuotteisiin."

8 Direktiivin 92/81/ETY johdanto-osan kuudennessa ja kahdeksannessa

perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"on kuitenkin annettava jäsenvaltioiden halutessaan soveltaa alueillaan tiettyjä muita verovapautuksia tai alennettuja verojen määriä, jos tämä ei vääristä kilpailua,

— —

on luotava kaikkien tässä direktiivissä säädettyjen verovapautuksien tai alennettujen verojen määrien tarkistusmenettely, jolla voidaan todeta, ovatko ne edelleen sopusoinnussa sisämarkkinoiden toimivuuden kanssa."

9 Direktiivin 92/81/ETY 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on kannettava kivennäisöljyistä yhdenmukaistettua valmisteveroa tämän direktiivin mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on vahvistettava valmisteverojensa määrät kivennäisöljyjen valmisteverojen määrien lähentämisestä annetun direktiivin 92/82/ETY mukaisesti."

10 Direktiivin 92/81/ETY 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tässä direktiivissä kivennäisöljyllä tarkoitetaan:

— —

2. Muiden kivennäisöljyjen kuin niiden, joiden valmisteveron taso vahvistetaan direktiivissä 92/82/ETY, on oltava valmisteveron alaisia, jos ne on tarkoitettu käytettäviksi tai niitä myydään taikka käytetään lämmityspolttoaineina tai moottoripolttoaineina. Kannettavan valmisteveron määrä on vahvistettava käyttötarkoituksen mukaan vastaavan lämmityspolttoaineen tai moottoripolttoaineen valmisteveron määrän suuruiseksi."

Kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä oleva asia ja ennakkoratkaisukysymys

11 Pääasian kantaja hankki tavarantoimittajiltaan polttoaineita vuosina 1996, 1997 ja 1998. Se suoritti niille tässä yhteydessä Tipp-veroa. Kantaja aikoi vyöryttää veron kahden asiakkaansa maksettavaksi, mutta tämä vyöryttäminen osoittautui mahdottomaksi näiden asiakkaiden selvitystilaan asettamisen vuoksi.

12 Tämän vuoksi kantaja nosti ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa kanteen Recette des Douanesia vastaan, jossa se vaati, että Recette des Douanes velvoitetaan palauttamaan kantajalle 254 986,46 Ranskan frangia, joka vastaa sen suorittamia Tipp-veroja.

13 Kantaja väittää, että mikäli välittäjänä toimivan kauppiaan on vastattava Tipp-verosta lopullisesti itse sen asiakkaiden jätettyä veron maksamatta, veron luonne muuttuu. Tällöin se ei enää ole kulutukseen kohdistuva vero eikä se ole myöskään yleinen vero, sillä se peritään vain maksamattomuustapauksissa. Koska tällä uudella verolla ei ole mitään direktiivin 92/12/ETY 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua erityistä tarkoitusta, se on yhteisön oikeuden vastainen.

14 Sitä paitsi Saksan lainsäädännössä säädetään toisin kuin Ranskan lainsäädännössä, että valmisteverot palautetaan tällaisissa tapauksissa. Tällainen erilainen kohtelu rajoittaa tavaroiden vapaata liikkuvuutta.

15 Tässä tilanteessa Tribunal d'Instance de Châteauroux on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko Rooman sopimuksen 3 artiklan a ja b kohtaa, valmisteveron alaisia tuotteita koskevasta yleisestä järjestelmästä 25 päivänä helmikuuta 1992 annetun direktiivin 92/12/ETY johdanto-osan ensimmäistä perustelukappaletta ja 3 artiklan 2 kohtaa sekä kivennäisöljyjen valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta 19 päivänä lokakuuta 1992 annetun direktiivin 92/81/ETY johdanto-osan kuudetta ja kahdeksatta perustelukappaletta tulkittava siten, että Ranskan tasavalta ei voi kieltäytyä palauttamasta Tipp-veroa, jonka kauppias on suorittanut polttoaineista sen asiakkaiden jätettyä laskut maksamatta?"

Ennakkoratkaisukysymys

16 Koska ennakkoratkaisukysymyksen vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä, asia on työjärjestyksen 104 artiklan 3 kohdan mukaisesti ratkaistava perustellulla määräyksellä.

17 Perustamissopimuksen 3 artiklan a ja b kohdan osalta on riittävää todeta, kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo tehnyt muun muassa asiassa C-341/95, Bettati, 14.7.1998 antamassaan tuomiossa (Kok. 1998, s. I-4355, 75 kohta) ja asiassa C-9/99, Échirolles Distribution, 3.10.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-8207, 22 kohta), että tässä artiklassa määritetään ne alat ja tavoitteet, joita yhteisön toiminta koskee, ja että siinä määrätään näin ollen yhteismarkkinoita koskevat yleiset periaatteet, joita sovelletaan yhdessä perustamissopimuksen lukujen kanssa.

18 Kuten asiassa C-296/95, EMU Tabac ym., 2.4.1998 annetun tuomion (Kok. 1998, s. I-1605) 22 kohdasta ilmenee, EY:n perustamissopimuksen 99 artiklan (josta on tullut EY 93 artikla) nojalla annetulla direktiivillä 92/12/ETY on tarkoitus asettaa tietyt säännöt valmisteveron alaisten tuotteiden hallussapidon, liikkumisen ja valvonnan osalta, jotta voidaan varmistaa, että valmistevero peritään samalla tavalla kaikissa jäsenvaltioissa.

19 Tältä osin on syytä todeta, että direktiivin 92/12/ETY 6 artiklan 1 kohdalla pyritään vain määrittämään se ajankohta, jolloin valmisteverovelvollisuus syntyy. Saman direktiivin 6 artiklan 2 kohdan säännöksistä ilmenee selvästi, että kun valmisteverovelvollisuus kerran on syntynyt sillä perusteella, että tuote on tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuin tavoin luovutettu kulutukseen, valmistevero on kannettava ja perittävä kunkin jäsenvaltion määräämien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, ja jäsenvaltioiden on sovellettava samoja veron kantoa ja perintää koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä sekä kotimaisiin että muista jäsenvaltioista tuotaviin tuotteisiin (asia C-325/99, Van de Water, tuomio 5.4.2001, Kok. 2001, s. I-2729) 38 kohta).

20 Vaikka yhteisöjen lainsäätäjä on direktiivin 92/12/ETY 6 artiklan 1 kohdalla varmistanut, että valmisteverovelvollisuuden syntymistä koskevat säännöt ovat samanlaisia kaikissa jäsenvaltioissa, se ei kuitenkaan selvästikään ole yrittänyt yhdenmukaistaa niitä yksityiskohtaisia sääntöjä, joita jäsenvaltioiden on sovel-

lettava veron kannossa ja perinnässä. Yhteisöjen lainsäätäjä on päin vastoin saman artiklan 2 kohdassa nimenomaisesti jättänyt kyseisten yksityiskohtaisten sääntöjen antamisen jäsenvaltioiden vastuulle, kuitenkin tämän määräyksen 19 kohdassa mainittua syrjintäkieltoa koskevin varauksin (em. asia Van de Water, tuomion 40 kohta).

21 On myös korostettava, että vaikka direktiivin 92/12/ETY 6 artiklassa ei mainitakaan tarkemmin sitä henkilöä, jolla on velvollisuus maksaa valmisteverovelka, direktiivin sisäisestä rakenteesta seuraa, että kansallisten viranomaisten on joka tapauksessa pidettävä huoli siitä, että verovelka tulee tosiasiallisesti perityksi (em. asia Van de Water, tuomion 41 kohta).

22 Edellä esitetystä seuraa, ettei se, että pääasian kantajan on mahdotonta vyöryttää Tipp-vero asiakkaidensa maksettavaksi, vaikuta tämän veron luonteeseen eikä rakenteeseen. Veron kantoa ja perintää koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen tavoin myös se, myönnetäänkö valmisteverovelvolliselle oikeus saada tällaisessa tapauksessa valmisteverojen palautusta, on jätetty jäsenvaltioiden vastuulle, kuitenkin tämän määräyksen 19 kohdassa mainittua syrjintäkiellon periaatetta koskevin varauksin.

23 Näin ollen direktiivi 92/12/ETY ei estä jäsenvaltioiden tätä alaa koskevien lainsäädäntöjen eroavaisuuksista johtuvia mahdollisia eroja jäsenvaltioiden välillä (ks. vastaavasti asia 1/78, Kenny, tuomio 28.6.1978, Kok. 1978, s. 1489, 18 kohta; Kok. Ep. IV, s. 137).

24 Ennakkoratkaisupyynnössä mainittujen direktiivin 92/12/ETY ja direktiivin 92/81/ETY johdanto-osien perustelukappaleiden osalta on riittävää todeta, että niissä esitetään hyvin yleisiä toteamuksia, jotka eivät voi kyseenalaistaa tätä direktiivin 92/12/ETY säännösten tulkintaa.

25 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että perustamissopimuksen 3 artiklan a ja b kohtaa, direktiivin 92/12/ETY johdanto-osan ensimmäistä perustelukappaletta ja 3 artiklan 2 kohtaa sekä direktiivin 92/81/ETY johdanto-osan kuudetta ja kahdeksatta perustelukappaletta on tulkittava siten, että ne eivät estä jäsenvaltiota kieltäytymästä palauttamasta Tipp-veron kaltaista valmisteveroa, jonka polttoaineiden kauppias on suorittanut sen asiakkaiden jätettyä laskut maksamatta.

Oikeudenkäyntikulut

26 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan a ja b kohtaa (joista on muutettuina tullut EY 3 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta), valmisteveron alaisia tuotteita koskevasta yleisestä järjestelmästä sekä näiden tuotteiden hallussapidosta, liikkumisesta ja valvonnasta 25 päivänä helmikuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/12/ETY johdanto-osan ensimmäistä perustelukappaletta ja 3 artiklan 2 kohtaa sekä kivennäisöljyjen valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta 19 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/81/ETY johdanto-osan kuudetta ja kahdeksatta perustelukappaletta on tulkittava siten, että ne eivät estä jäsenvaltiota kieltäytymästä palauttamasta sisäisen polttoaineveron kaltaista valmisteveroa, jonka polttoaineiden kauppias on suorittanut sen asiakkaiden jätettyä laskut maksamatta.

Annettiin Luxemburgissa 22 päivänä marraskuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

P. Jann

ensimmäisen jaoston puheenjohtaja